

Οι πολιτικές δυνάμεις στην Κύπρο και η επιρροή τους ανάμεσα στο λαό

Κατά την δεκαετία του 1940 και κυρίως κατά τα χρόνια του πολέμου ευνοείται η δράση των αριστερών κινημάτων. Στην Κύπρο υπήρχε μια αρχική οργάνωση, κομμουνιστικού κόμματος, το οποίο όμως βρισκόταν από το 1931 στην παρανομία. Έτσι αποφασίζεται από την ηγεσία του ΚΚΚ η οργάνωση ενός «νέου κόμματος που μέσα σ' αυτό θα εντάσσονταν όλοι οι κομμουνιστές και όπου το ΚΚΚ με τους παράνομους οργανισμούς και μηχανισμούς του θα διοχέτευε και θα υλοποιούσε τις αποφάσεις του». Έτσι ιδρύεται το 1941 το Ανορθωτικό Κόμμα Εργαζομένου Λαού (ΑΚΕΛ).

Το νέο κόμμα, εκμεταλλευόμενο τις συνθήκες, γρήγορα καταφέρνει να εξαπλώσει την επιρροή του στον κυπριακό λαό, κυρίως ανάμεσα στους Ελληνοκυπρίους, αφού όπως αναφέρεται και το έγγραφο της ιδρυτικής συνελεύσεως του κόμματος «Η ιδρυτική συνέλευση εξέφρασε τη λύπη της διότι δεν κατορθώνει να αντιπροσωπευθεί εις αυτήν το Τουρκικό στοιχείο»⁴. Στην περίοδο αυτή η δεξιά η οποία ήταν συγκεντρωμένη γύρω από την εκκλησία, ήταν αδρανοποιημένη λόγω κυρίως του πολιτικού τέλματος που είχε δημιουργηθεί μετά την εξέγερση του 1931 και το σκληρό καθεστώς του κυβερνήτη Πάλμερ. Από την άλλη η κατάσταση στην Ελλάδα όπου από τις τάξεις του ΚΚΕ εντείνεται ο αντιφασιστικός αγώνας, ευνοούσε την δράση ενός αριστερού κόμματος και στην Κύπρο, το οποίο έχει ταυτοχρόνως ενσωματώσει στον πολιτικό του λόγο την ιδέα της ένωσης με την Ελλάδα, το κυριότερο σύνθημα της δεξιάς και της Εθνικοφροσύνης.

Έτσι το νεοϊδρυθέν κόμμα, προς έκπληξη όλων, και κυρίως της ηγεσίας της δεξιάς κερδίζει στις δημοτικές εκλογές της 21ης Μαρτίου 1943 με απόλυτη πλειοψηφία τα δημαρχεία Λεμεσού και Αμμοχώστου.⁵ Σημαντικότερο βήμα όμως στην πορεία επιρροής του ΑΚΕΛ ανάμεσα στους Ελληνοκύπριους ήταν η απόφαση της Κεντρικής Επιτροπής (Κ.Ε.) του κόμματος της 16ης Ιουνίου 1943 για εθελοντική κατάταξη των μελών του κόμματος στις ένοπλες δυνάμεις, αλλά πολύ περισσότερο η σύνδεση του ζητήματος με την Ελλάδα. Χαρακτηριστικά η απόφαση αναφέρει «*Η Κ.Ε. κατέληξε ομοφώνως στις ακόλουθες αποφάσεις: 1. Να γίνει έκκληση προς όλα τα μέλη του κόμματος δια εθελοντική κατάταξη εις τας ενόπλους δυνάμεις προς ενίσχυση του αγώ-*

*νος δι' απελευθέρωση της Ελλάδος από την Χιτλερική τυρρανίαν, απελευθέρωση των υποδούλων χωρών και εξασφάλιση του εθνικού, πολιτικού και κοινωνικού μέλλοντος της νήσου».*⁶

Υπό το φως των προαναφερθέντων γεγονότων η δεξιά ανασυντάσσεται για να αντιμετωπίσει την ολοένα και αυξανόμενη απώλεια εδάφους στην πολιτική επιρροή στον κυπριακό λαό. Έτσι οργανώνεται στις αρχές του 1944 το Κυπριακό Εθνικό Κόμμα (ΚΕΚ) υπό την ηγεσία του δημάρχου Λευκωσίας Θεμιστοκλή Δέρβη, και τη συμμετοχή της εθνάρχουσας εκκλησίας.⁷ Ταυτόχρονα η δεξιά οργανώνεται σε ένα πολιτικο-κοινωνικό μηχανισμό παρόμοιο με αυτό της αριστεράς, δηλαδή με οργανώσεις στα κοινωνικά στρώματα και συντεχνίες, ενώ πρωτοπορεί στην οργάνωση των αγροτών.

Παρ' όλα αυτά τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών του 1946 αποβαίνουν πανωλαιθρικά για την δεξιά, αφού το ΑΚΕΛ συνεργαζόμενο με εξωκομματικές προσωπικότητες κερδίζει τους 4 μεγαλύτερους από τους έξι δήμους των πόλεων και 6 από τους 8 των κωμοπόλεων.⁸

Εν τω μεταξύ τον ίδιο χρόνο είχε δηλωθεί από τον υπουργό αποικιών Κρητ Τζόουνς στη βουλή των κοινοτήτων η πρόθεση να αρθούν οι απαγορεύσεις του 1937 οι οποίες παρεμπόδιζαν την εκλογή νέου αρχιεπισκόπου⁹ (ο αρχιεπίσκοπος είχε πεθάνει το 1934). Έτσι διενεργείται εκλογή το 1947 η οποία αναδεικνύει αρχιεπίσκοπο τον υποστηριζόμενο από το ΑΚΕΛ Λεόντιο Α'.¹⁰

Ο Λεόντιος όμως, υπό τις πιέσεις της εθνικόφρονος παράταξης, δεν προβαίνει σε ανασύσταση του Εθναρχικού Συμβουλίου φοβούμενος την επιρροή του ΑΚΕΛ σ' αυτό με τους δημάρχους που προέρχονταν από την αριστερά.

Έτσι, το διάγγελμα της 9ης Ιουλίου 1947 του κυβερνήτη λόρδου Γουίνστερ βρίσκει την κυπριακή πολιτική ηγεσία διχασμένη σε δεξιά και αριστερά και τον αρχιεπίσκοπο ουσιαστικά εξουδετερωμένο αφού δεν έπαιξε κανένα πολιτικό ρόλο, παρά το γεγονός ότι επιθυμούσε να κατευνάσει τα πνεύματα.

Η Διασκεπτική Η πρόκληση και η αντίδραση των πολιτικών δυνάμεων

Η πρώτη αναφορά από την Αγγλική Κυβέρνηση, για την Διασκεπτική γίνεται στις 23/10/1946 από τον υπουργό Κρητ Τζόουνς στη βουλή των κοινοτήτων. Με

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΕΠΙΔΙΩΚΕΙ ΤΗ ΔΙΑΣΠΑΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΕΜΕΙΣ Θ' ΑΠΑΝΤΗΣΟΥΜΕ ΜΕ ΠΑΛΑΙΤΗΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ-ΘΑ ΙΔΡΥΣΟΥΜΕ ΤΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΩΠΟΝ, ΤΗ ΣΥΝΙΣΤΑΜΕΝΗΝ ΤΩΝ ΕΛΠΙΔΩΝ ΤΟΥ ΑΛΥΤΩΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

Το διαγγέλλω, οτι ο Μακάριος, ο οποίος είναι ο ηγέτης του Α.Ε.Ε., έχει εκδώσει ένα διαγγέμμα προς τον λαό της Κύπρου. Το διαγγέμμα αυτό είναι η απάντηση του Μακάριου στην πρόσκληση του Κυρίου Γεωργίου Παύλου, η οποία είναι η πρόσκληση της Κυβερνήσεως της Αυτού Μεγαλειότητος επί της μορφής Συντάγματος του οποίου να εξασφαλίσει τη συμμετοχή του λαού της Κύπρου εις την διαχείριση των εσωτερικών υποθέσεων της Νήσου, δεόντως λαμβανομένων υπ' όψιν των συμφερόντων των μειονοτήτων. Στο διαγγέμμα αναφέρεται επίσης ότι η συνέλευση δεν θα έχει να ασχοληθεί με τα θέματα εκείνα που ίσως προκαλέσουν διχογνωμία μεταξύ των συγκρουόμενων στο νησί συμφερόντων αλλά μόνο με το σχέδιο συντάγματος. Με την παράγραφο αυτή ο κυβερνήτης πλαγίως αναφέρεται και σε αυτό για να μην δυσανεχθεί ευθύς εξ αρχής τους Ελληνοκυπρίους, το οποίο φυσικά θα προκαλούσε διχογνωμία ανάμεσα σε Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους.

Νά ο στόχος της αντίδρασης: «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ»

Ο στόχος της αντίδρασης είναι οικονομικές κυρώσεις. Ο Μακάριος δηλώνει ότι η απάντησή του είναι η ίδρυση του Παγκυπρίου Εθνικού Μετώπου, το οποίο θα αποτελείται από τους ελπίδων του αλύτωτου λαού μας.

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΝΕΜΠΟΡΙΟΥ

Μιά από τις αιτίες του προβλήματος είναι η διατήρηση του οινοεμπορίου. Ο Μακάριος αναφέρει ότι η συνέλευση δεν θα ασχοληθεί με τα θέματα που προκαλούν διχογνωμία, αλλά μόνο με το σχέδιο συντάγματος.

ΓΙΑ ΕΝΑ ΝΕΟ ΣΕΚΙΝΗΜΑ Η ΠΡΩΤΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ

της έκδοσης του «Δημοκράτη»

ΕΜΠΡΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΠΕΡΑ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΟΥ

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ «Χ» ΚΑΙ Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΑΡΧΩΝ

Ο λαός μας θα κληθεί να προστάξει και την ησυχία του και τη ζωή του.

Η ΔΙΟΦΙΛΗ

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ «Χ» ΚΥΠΡΟΥ ΕΝ ΑΡΧΑΙΣ

Ο Μακάριος αναφέρει ότι η απάντησή του είναι η ίδρυση του Παγκυπρίου Εθνικού Μετώπου, το οποίο θα αποτελείται από τους ελπίδων του αλύτωτου λαού μας.

ΓΑΜΟΣ ΣΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟ

Λεωκωία

Λεωκωία

Από την έκδοση του για 13 χρόνια τοποτηρητή του αρχιεπισκοπικού θρόνου Λεοντίου ως αρχιεπισκόπου Κύπρου, η κυβέρνηση της Αγγλίας βλέπει ότι πλέον δεν υπάρχουν άλλα εμπόδια για την σύγκληση της Συμβουλευτικής Διάσκεψης. Βέβαια είχε προηγηθεί και η δήλωση του υπουργού αποικιών ότι «δεν μελετάται μεταβολή του καθεστώτος στην Κύπρο, αλλά πρόθεση της κυβέρνησεως είναι να προβεί σε συνταγματικές μεταρρυθμίσεις».

ΕΤΟΙΜΟΙ ΣΤΙΣ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 1947 Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΛΟΡΔΟΣ ΓΟΥΪΝΣΤΕΡ ΜΕ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ

την ίδια περί Κύπρου δήλωσή του ο υπουργός αναφέρεται και στην άρχη των απαγορεύσεων για εκλογή αρχιεπισκόπου. Η προσοχή όλων στην Κύπρο στρέφεται με αυτήν τη δήλωση στην αρχιεπισκοπική εκλογή και πολύ λίγο ασχολήθηκε η ηγεσία, η οποία για χάριν των εκλογών εξακολουθούσε να δηλώνει ότι μοναδικός στόχος ήταν η ένωση. Χαρακτηριστικό είναι ότι το πολιτικό γραφείο του ΑΚΕΛ με απόφασή του στις 24/10/46 απορρίπτει τη δήλωση Τζούουνς σε σχέση με τη Συμβουλευτική Διάσκεψη γιατί «η δήλωση δεν ικανοποιεί τον κυπριακό λαό ο οποίος αποβλέπει στην ένωσή του με την Ελλάδα σαν τη μοναδική λύση του κυπριακού ζητήματος».

Ο Μακάριος αναφέρει ότι η απάντησή του είναι η ίδρυση του Παγκυπρίου Εθνικού Μετώπου, το οποίο θα αποτελείται από τους ελπίδων του αλύτωτου λαού μας.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΓΕΩΡΓΙΟ

Ο Μακάριος αναφέρει ότι η απάντησή του είναι η ίδρυση του Παγκυπρίου Εθνικού Μετώπου, το οποίο θα αποτελείται από τους ελπίδων του αλύτωτου λαού μας.

Λεωκωία

Από την έκδοση του για 13 χρόνια τοποτηρητή του αρχιεπισκοπικού θρόνου Λεοντίου ως αρχιεπισκόπου Κύπρου, η κυβέρνηση της Αγγλίας βλέπει ότι πλέον δεν υπάρχουν άλλα εμπόδια για την σύγκληση της Συμβουλευτικής Διάσκεψης. Βέβαια είχε προηγηθεί και η δήλωση του υπουργού αποικιών ότι «δεν μελετάται μεταβολή του καθεστώτος στην Κύπρο, αλλά πρόθεση της κυβέρνησεως είναι να προβεί σε συνταγματικές μεταρρυθμίσεις».

ΕΤΟΙΜΟΙ ΣΤΙΣ 4 ΙΟΥΛΙΟΥ 1947 Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΛΟΡΔΟΣ ΓΟΥΪΝΣΤΕΡ ΜΕ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ

την ίδια περί Κύπρου δήλωσή του ο υπουργός αναφέρεται και στην άρχη των απαγορεύσεων για εκλογή αρχιεπισκόπου. Η προσοχή όλων στην Κύπρο στρέφεται με αυτήν τη δήλωση στην αρχιεπισκοπική εκλογή και πολύ λίγο ασχολήθηκε η ηγεσία, η οποία για χάριν των εκλογών εξακολουθούσε να δηλώνει ότι μοναδικός στόχος ήταν η ένωση. Χαρακτηριστικό είναι ότι το πολιτικό γραφείο του ΑΚΕΛ με απόφασή του στις 24/10/46 απορρίπτει τη δήλωση Τζούουνς σε σχέση με τη Συμβουλευτική Διάσκεψη γιατί «η δήλωση δεν ικανοποιεί τον κυπριακό λαό ο οποίος αποβλέπει στην ένωσή του με την Ελλάδα σαν τη μοναδική λύση του κυπριακού ζητήματος».

απευθύνει πρόσκληση στους Κυπρίους για συμμετοχή σε μια Συμβουλευτική Διάσκεψη η οποία θα είχε όρους εντολής «Να κάμει συστάσεις προς την Κυβέρνηση της Αυτού Μεγαλειότητος επί της μορφής Συντάγματος το οποίο να εξασφαλίσει τη συμμετοχή του λαού της Κύπρου εις την διαχείριση των εσωτερικών υποθέσεων της Νήσου, δεόντως λαμβανομένων υπ' όψιν των συμφερόντων των μειονοτήτων». Στο διαγγέμμα αναφέρεται επίσης ότι η συνέλευση δεν θα έχει να ασχοληθεί με τα θέματα εκείνα που ίσως προκαλέσουν διχογνωμία μεταξύ των συγκρουόμενων στο νησί συμφερόντων αλλά μόνο με το σχέδιο συντάγματος. Με την παράγραφο αυτή ο κυβερνήτης πλαγίως αναφέρεται και σε αυτό για να μην δυσανεχθεί ευθύς εξ αρχής τους Ελληνοκυπρίους, το οποίο φυσικά θα προκαλούσε διχογνωμία ανάμεσα σε Ελληνοκυπρίους και Τουρκοκυπρίους.

Η πρόσκληση απευθύνεται σε συγκεκριμένα άτομα, ή κοινωνικές ομάδες, αφού όπως ο ίδιος ο Κυβερνήτης αναφέρει στο διαγγέλλμα του η εισήγηση όπως η Συνέλευση εκλεγεί απ' ευθείας από το λαό εμπειρείχε τον κίνδυνο να μην έχουν φωνή στη σύσκεψη οι κοινότητες και τα συμφέροντα της Κύπρου, πράγμα που δεν θα ήταν σωστό. Έτσι η πρόσκληση απευθύνεται συγκεκριμένα στους:

- «Δημάρχους Λευκωσίας, Λεμεσού, Αμμοχώστου, Λάρνακας, Πάφου και Κηρυφείας. Ο δήμαρχος Λεύκας. Ένας εκ των μουσουλμάνων δημοτικών συμβούλων των έξι μεγάλων πόλεων. Ένας αντιπρόσωπος από κάθε αγροτικό δήμο πλην εκείνου της Λεύκας. Τα 5 μέλη της επιτροπής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας. Δυο αντιπρόσωποι από το εμπορικό επιμελητήριο. 2 αντιπρόσωποι των παλαιών εργατικών συντεχνιών. 1 αντιπρόσωπος των Νέων Εργατικών συντεχνιών. 1 αντιπρόσωπο των Τουρκικών εργατικών συντεχνιών. 1 αντιπρόσωπο της Ένωσης Βιομηχάνων. 1 αντιπρόσωπο του δικηγορικού σώματος Κύπρου. 1 της Ιατρικής Εταιρίας Κύπρου, 1 των Διδασκάλων Μέσης Εκπαίδευσης, 1 του Τύπου, 1 της Παναγροτικής Ένωσης Κύπρου και ένας της Τουρκικής Ένωσης Γεωργών».

Από τη σύνθεση της πρόσκλησης είναι φανερό το γεγονός ότι η Κύπρος διαχωρίζεται ξανά, όπως και από το σύνταγμα του 1882 σε δυο πολιτικές οντότητες, αυτή των Ε/Κ και αυτή των Τ/Κ. Από την άλλη παραγνωρίζεται ο ρόλος των κομμάτων, ως πολιτικών οντοτήτων αφού η πρόσκληση απευθύνεται προς συγκεκριμένες προσωπικότητες ή κοινωνικές ομάδες. Είναι φανερό ότι η Αγγλική κυβέρνηση θέλει να υποβαθμίσει με αυτό τον τρόπο τον ρόλο των κομμάτων στην πολιτική ζωή της Κύπρου.

Η αντίδραση της Εθναρχίας και της καθοδη-

την ίδια περί Κύπρου δήλωσή του ο υπουργός αναφέρεται και στην άρχη των απαγορεύσεων για εκλογή αρχιεπισκόπου. Η προσοχή όλων στην Κύπρο στρέφεται με αυτήν τη δήλωση στην αρχιεπισκοπική εκλογή και πολύ λίγο ασχολήθηκε η ηγεσία, η οποία για χάριν των εκλογών εξακολουθούσε να δηλώνει ότι μοναδικός στόχος ήταν η ένωση. Χαρακτηριστικό είναι ότι το πολιτικό γραφείο του ΑΚΕΛ με απόφασή του στις 24/10/46 απορρίπτει τη δήλωση Τζούουνς σε σχέση με τη Συμβουλευτική Διάσκεψη γιατί «η δήλωση δεν ικανοποιεί τον κυπριακό λαό ο οποίος αποβλέπει στην ένωσή του με την Ελλάδα σαν τη μοναδική λύση του κυπριακού ζητήματος».

Μετά την εκλογή του για 13 χρόνια τοποτηρητή του αρχιεπισκοπικού θρόνου Λεοντίου ως αρχιεπισκόπου Κύπρου, η κυβέρνηση της Αγγλίας βλέπει ότι πλέον δεν υπάρχουν άλλα εμπόδια για την σύγκληση της Συμβουλευτικής Διάσκεψης. Βέβαια είχε προηγηθεί και η δήλωση του υπουργού αποικιών ότι «δεν μελετάται μεταβολή του καθεστώτος στην Κύπρο, αλλά πρόθεση της κυβέρνησεως είναι να προβεί σε συνταγματικές μεταρρυθμίσεις».

Έτσι στις 4 Ιουλίου 1947 ο κυβερνήτης της Κύπρου λόρδος ΓουΪνστερ με διαγγέλλμα του

γούμενης από αυτή δεξιάς ήταν άμεση. Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Λεόντιος με διάγγελμα του το Σάββατο 12 Ιουλίου 1947 αναφέρει χαρακτηριστικά «... διά του διαγγέλματος της 9ης Ιουλίου αντί της Ενώσεως προσφέρεται εις τον κυπριακό λαό η μάχαιρα ινα ούτος με τας ιδίας του χείρας σφαγιάζει το εθνικόν αυτού δίκαιο». ¹⁵ Το διάγγελμα αναφέρεται επίσης στο ρόλο της Ελλάδας για την νίκη των συμμάχων στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και καταλήγει χαρακτηριστικά «Ο Κυπριακός λαός αντιλαμβάνεται ότι ευρίσκεται κατά την στιγμή αυτήν, εις την ιστορικοτέραν καμπή της μακράς του ιστορίας και ότι πάσας παρέλκυσης της διά της Ενώσεως λύσεως του Κυπριακού ζητήματος, θα σήμαινε παράτασιν αφορήτου δουλείας. Εν όψει της αντιλήψεως ταύτης ηνωμένος και πειθαρχών εις τας υποδείξεις του υπερτάτου καθήκοντος προς την πατρίδα και την ελευθερίαν, θα συνεχίσει μετά σθένους και πίστεως τον ιερόν του αγώνα, γνωρίζων ότι έχει παρά το πλευρόν του ολόκληρον το Ελληνικό Έθνος, όπως απεδείχθη και διά του ψηφίσματος της βουλής των Ελλήνων, όπερ άξιοι, ομόφων και ενιαίων παρά της φίλης και Συμμάχου δυνάμεως την εφαρμογή των κοινών αρχών της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της αυτοδιαθέσεων των λαών. Ζήτω η Ένωσις και μόνον η Ένωσις!» ¹⁶

Από το διάγγελμα του Λεοντίου αντλούνται ποικίλα συμπεράσματα. Σημαντικότερο είναι το γεγονός ότι η εκκλησία και η Εθναρχία, ηγέτης της δεξιάς παράταξης, δε τοποθετούν αλλά ούτε και βλέπουν το κυπριακό πρόβλημα σε ένα πλαίσιο πολιτικής πραγματικότητας, αλλά μόνο στο επίπεδο του δικαίου και του ηθικού. Φαίνεται επίσης ότι κάθε κίνηση επίλυσης του προβλήματος πρέπει να έχει σύμφωνα πάντα τον αρχιεπίσκοπο Λεόντιο επίκεντρο την Ελλάδα και όπως χαρακτηριστικότερα αναφέρει «πειθαρχών εις τας υποδείξεις του υπερτάτου καθήκοντος προς την πατρίδα».

Από το διάγγελμα είναι επίσης φανερό ότι οι δήμαρχοι καθώς και οι ομάδες που προσκλήθηκαν και προέρχοντο από την δεξιά παράταξη δεν είχαν πρόθεση να συμμετάσχουν στη Διασκεπτική.

Στην αντίπερα όχθη, στις τάξεις του ΑΚΕΛ και του Εθνικού Απελευθερωτικού Συντασπισμού (ΕΑΣ) ο οποίος είχε οργανωθεί από το ΑΚΕΛ και άλλες «Δημοκρατικές δυνάμεις», μετά τον αποκλεισμό της αριστεράς από το Εθναρχικό συμβούλιο, μελετάται η αποδοχή της πρόσκλησης. Πριν από την εκλογή του Αρχιεπισκόπου Λεοντίου είχε από το ΑΚΕΛ αναλειφθεί η πρωτοβουλία με απόφαση του Πολιτικού Γραφείου για μια «ολόπλευρη διακομματική συνεννόηση που θα συνενώσει τον λαό σε μια αδιάσπαστη αγωνιστική φάλαγγα για το πρόβλημα της

Εθνικής του λευτεριάς, όπως και την ίδρυση μιας παγκύπριας ενωτικής οργάνωσης υπό την προεδρία της εθναρχίας που θα αναλάβει υπεύθυνα την διαχείριση του Εθνικού μας ζητήματος». ¹⁷ Με αυτόν τον τρόπο ξεκινά μια σειρά από συναντήσεις μεταξύ των δυο παρατάξεων η οποία όμως καταλήγει σε ναυάγιο αφού οι αντιπρόσωποι της δεξιάς παράταξης, υπό το φως της κλιμακούμενης έντασης μεταξύ κομμουνιστών και εθνικοφρόνων στην Ελλάδα παραδίδει στις 7/7/1947 επιστολή εις τον Αρχιεπίσκοπο Λεόντιο η οποία χαρακτηριστικά αναφέρει «η εθνικόφρων παράταξις... απορρίπτει και καταδικάζει οιαδήποτε ιδέαν συνεργασίας μετά των δεληλωμένων κομμουνιστών ή κρυπτοκομμουνιστών και των συνοδοιπόρων τους», και ότι «αποτελεί προδοσίαν της Εθνικής υποθέσεως πάσα μετά των κομμουνιστών ή συνοδοιπόρων των συνεργασία». ¹⁸

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες έντασης ανέμεσα στην αριστερά και την δεξιά το ΑΚΕΛ και ο ΕΑΣ αποφασίζουν να αποδεχτούν οι επηρεαζόμενοι από αυτούς προσκεκλημένοι την πρόσκληση που γραπτώς στάληκε τον Οκτώβριο του 1947. ¹⁹

Με την απόφαση όμως και μόνο του ΑΚΕΛ να αποδεχτεί την πρόσκληση πριν ακόμα σταλούν οι επίσημες προσκλήσεις ξεκινά ένας πόλεμος δηλώσεων και αντιδηλώσεων στο ζήτημα. Χαρακτηριστικό είναι το άρθρο με τίτλο ατυχής απόφαση της Ελευθερίας για την επιχειρηματολογία που η δεξιά υιοθετεί κατά του ΑΚΕΛ. Μεταξύ άλλων αναφέρεται χαρακτηριστικά «Και ιδού ότι το εν Κύπρω Κομμουνιστικόν Κόμμα, το οποίον από διειτίας και κατά τας εκάστοτε περιστάσεις χρησιμοποιεί τον μανδύαν της Εθνικής συνεργασίας τον οποίον καλεί τη πίστη του έχουν δανείσει μερικοί μη κομμουνιστάσται, κατόρθωσε να παρασύρει τους τελευταίους να κυρήξει εις άγνοιαν το ιστορικόν διάγγελμα του Αρχιεπισκόπου της 12ης Ιουλίου και εν αντίθεσιν προς την Εθναρχίαν και την δι' αυτής εκφραζόμενων κοινήν γνώμην να χαράξει διαφορετικήν πολιτικήν γραμμήν επί του εθνικού ζητήματος». ²⁰

Είναι φανερό ότι η δεξιά με την φρασεολογία της ξεκινά μια προσπάθεια για υπονομιμοποίηση του ΑΚΕΛ, στο επίπεδο της Εθνικής υπόθεσης, στα μάτια του λαού της Κύπρου. Το ΑΚΕΛ και οι συνοδοιπόροι του έρχονται, σύμφωνα με το συγκεκριμένο άρθρο σε αντίθεση με τους ενωτικούς πόθους του λαού.

Από τη δική του πλευρά το ΑΚΕΛ ξεκινά μια κριτική κατά της εθνικόφρονης παράταξης, όχι όμως γιατί αυτή δεν αποδέχτηκε την πρόσκληση, αλλά με μια επιχειρηματολογία επιφανειακή. Χαρακτηριστικό είναι το άρθρο του Γ.Γ. της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ Φιφή Ιωάννου με τίτλο «Αποκαλυπτήρια Εθνικο-

ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ

ORGAN OF THE N.C. OF ANTI-FASCIST NATIONALISTS OF CYPRUS (A.N.C.)
 2, SOHRASIA ST. IN NIKOSIA, CYPRUS. PHONE 2100

**ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΜΑΧΗΤΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ, ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ
 ΤΟ ΠΡΟΧΘΕΣΙΝΟ ΛΑΪΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΑΥΤΟΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΜΙΛΗΣΕ
 ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΤΟΥ ΣΚΛΑΒΩΜΕΝΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ**
Ήφωη του εργαζομένου λαού μας άκουσθηκε ρωμαλέα στο συνέδριο Αυτόκυβέρνησης

Το 1ο Συνέδριο του Α.Κ.Ε.Λ. πραγματοποιήθηκε στην Νίκωσι, στις 27-28-29 Ιουλίου 1947. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών.

(1) ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ (2) ΟΙ ΣΥΝΑΓΕΣ (3) Ο Γ. Γ. ΤΟΥ ΑΚΕΛ Ο. Η. ΜΑΚΑΡΙΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Το συνέδριο αποφάσισε να συνεχίσει τον αγώνα για την εθνική ενότητα και την ανεξαρτησία της Κύπρου. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών.

ΚΡΙΣΕΙΣ

Αυτόκυβέρνηση εναντίον της Εθναρχίας. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών.

Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών.

Περιγραφή των έργων του Συνεδρίου

Το συνέδριο άρχισε με την ομιλία του Γ. Γ. Μακαρίου. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών. Ο λαός μας άκουσε με ενθουσιασμό και με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ομιλητών.

φρόνων». Στο συγκεκριμένο άρθρο αντί να γίνει μια ιδεολογική τοποθέτηση στο ζήτημα της διασκεπτικής, και γιατί την αποδέχεται το ΑΚΕΛ, ξετιλύγεται μια πλεκτάνη «συνωμοτικών σχεδίων» του Εθναρχικού συμβουλίου, που αφορά το διπλό ρόλο που αυτό διαδραματίζει στον πολιτικό στίβο της Κύπρου. Είναι από αυτό το σημείο ξεκάθαρο ότι το ΑΚΕΛ δεν κάνει καμιά προσπάθεια στήριξης της απόφασής του για συμμετοχή στην διασκεπτική στο ιδεολογικό του υπόβαθρο αλλά αντίθετα την παρουσιάζει ως απόφαση που στηρίζεται στην αντίθεση του με την Εθναρχία, έπειτα από το ναυάγιο της Εθνικής Συνεργασίας που προαναφέρθηκε.

Την ένταση οξύνει ακόμη περισσότερο ο θάνατος του Αρχιεπισκόπου Λεοντίου, (27/7/47)²² λίγες μόνο βδομάδες μετά την εκλογή του. Η ανάληψη καθηκόντων τοποτηρητή του αρχιεπισκοπικού θρόνου από τον Μακάριο, μητροπολίτη Κηρυθείας, ουσιαστικά οριστικοποιεί την σύγκρουση μεταξύ αριστεράς και εθναρχίας. Στην εκλογική διαμάχη για τον αρχιεπισκοπικό θρόνο κερδίζει ο Μακάριος τον υποψήφιο του ΑΚΕΛ Ιωακείμ Δέρκων, και έτσι το ΑΚΕΛ γνωρίζει την πρώτη εκλογική του ήττα στην εξάχρονη τότε ιστορία του. Είναι φανερό ότι η Εθναρχία με την απόφαση της

αποχής από την Διασκεπτική και εκμεταλλευόμενη την ιδεολογικά αστήρικτη από την ηγεσία του ΑΚΕΛ απόφασή του, είχε αρχίσει να κερδίζει έδαφος.

Από την ημέρα ανάληψης καθηκόντων τοποτηρητού ο Μακάριος ξεκινά την ενωτική ηγετική του δράση. Με διακήρυξή του την 8η Αυγούστου 1947 δηλώνει έτοιμος να συνεχίσει το δίκαιον αγώνα του Κυπριακού λαού για ένωση με την Ελλάδα, καθώς επίσης καλεί όσους τυχόν αποδέχτηκαν την πρόκληση, να συναιτιστούν με το εθνικό τους καθήκον.²³

Η ένταση, οι κατηγορίες και οι προφυλακισμοί μεταξύ των δυο παρατάξεων μεγαλώνουν όμως μετά την έναρξη των εργασιών της Διασκεπτικής συνέλευσης υπό την προεδρία του Αρχιδικαστή Τζάκσον την 1η Νοεμβρίου 1947. Το διάγγελμα του τοποτηρητού του αρχιεπισκοπικού θρόνου Μακαρίου την 12η Οκτωβρίου 1947, αποσπάσματα του οποίου παρατείνονται πιο κάτω είναι χαρακτηριστικό της κατάστασης που επικρατεί στο νησί.

«...η εθνική αποκατάσταση της Νήσου δεν είναι υπόθεση αφορώσα μόνο ημάς τους Κυπρίους. Ενδιαφέρει σύμπαν το Ελληνικό και υποκειμεθα εις την κρίση του Έθνους δια πάσαν συνακή προς τον αγώνα ενεργειών ημών...» «...Δεν δικαιούμεθα να διαψεύσωμεν τας προσδοκίας του Πανελληνίου, προδίδοντας τον Κυπριακόν αγώνα διά της αποδοχής συνταγματικών μεταρρυθμίσεων επ' ανταλλαγμάτων προσφορομένων από της Κυβερνήσεως οικονομικών οφελμάτων...»²⁴

Είναι φανερό από την διατύπωση του Μακαρίου ότι η Εθναρχία βλέπει ως επίκεντρο του αγώνα τον Κυπριακό λαό, αλλά ολόκληρο το ελληνικό έθνος τις προσδοκίες του οποίου δεν πρέπει να προδίδουν οι Κύπριοι δεχόμενοι τα ανταλλάγματα που προσφέρει η Μεγάλη Βρετανία. Στο σημείο αυτό γίνεται σαφής νίκη ότι το ΑΚΕΛ ακολουθεί καιροσκοπική πολιτική.

Στη συνέχεια το διάγγελμα επιχειρηματολογεί υπέρ της αποφάσεως της Εθναρχίας για άρνηση συμμετοχής λέγοντας «...Πεντηκονταετής όμως συνεχής πειρά απέδεξε και έπεισε πάντας, ότι ου μόνον ουδέν απολύτως το επωφελές διά το εθνικόν ή άλλα δευτερευόντα της Νήσου ζητήματα ηδύνατο να επιτευχθεί διά του Νομοθετικού εκείνου αλλά εξ' εναντίας και απέβαινε τούτο πηγή παντοίας του λαού κακοδαιμονίας»...²⁵

Από το συγκεκριμένο σημείο διαφαίνεται ότι απουσίαζε η ικανότητα από την πολιτική ηγεσία της Κύπρου να εντάξει το πρόβλημα μέσα στις σύγχρονες συνεχώς αναδιαμορφούμενες διεθνείς συνθήκες, αλλά αντίθετως, παρέμενε περιορισμένη στην ιστορική εμπειρία του ίδιου του νησιού. Ακολούθως σχολιάζοντας την

δράση της αριστεράς ο Μακάριος προβαίνει σε ορισμένους εντελώς απολιτίκους αφορισμούς αναφέροντας χαρακτηριστικά: «...Τονίζεται ακολούθως ότι δεν δύναται να χρησιμεύσει ο εθνικός αγών της Κύπρου ως προσπέταγμα διά την διάδοση της κομμουνιστικής κοσμοθεωρίας...», και συνεχίζει «...ο Κομμουνισμός είναι τελείως ασυμβίβαστος προς τον Χριστιανισμόν και τον ελληνισμό και ουδείς αληθής Χριστιανός Έλλην δύναται να είναι συγχρόνως και κομμουνιστής».²⁶

Στις 15 Οκτωβρίου 1947 με ανακοίνωση υπό τον τίτλο «Το διάγγελμα του Μακαρίου επιδιώκει τη διάσπαση του λαού»²⁷ η γραμματεία της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ απαντά και σχολιάζει το διάγγελμα κατηγορώντας το Μακάριο ως διασπαστή και φανατικό αντικομμουνιστή. Με την ανακοίνωσή του το ΑΚΕΛ δίνει στο διάγγελμα προεκλογική χρεία και προς την κατεύθυνση των επικείμενων εκλογών για τον αρχιεπισκοπικό θρόνο επιχειρηματολογεί εναντίον της «διασκεπτικής», όπως χαρακτηρίζει την υποψηφιότητα του Μακαρίου. Το παράδοξο είναι ότι ούτε και σ' αυτή την περίπτωση το ΑΚΕΛ δίνει πολιτικά, ιδεολογικά επιχειρήματα για την συμμετοχή του στην διασκεπτική, δίνοντας εύκολα έτοιμη εντύπωση ότι ευσταθεί η θέση του Μακαρίου για συμμετοχή λόγω των προσφερόμενων οικονομικών ανταλλαγών. Η ηγεσία της αριστεράς φαίνεται για άλλη μια φορά ανεπαρκής να στηρίξει την θέση της για συμμετοχή στη Διασκεπτική.

Οι εργασίες της Διασκεπτικής

Στις εργασίες της Διασκεπτικής που ξεκίνησαν την 1η Νοεμβρίου 1947 συμμετείχαν:

α) Προσκεείμενοι στο ΑΚΕΛ και τον ΕΑΣ:

1. Γιάννης Κληρίδης, δήμαρχος Λευκωσίας
2. Πλουτής Σέρβας, δήμαρχος Λεμεσού
3. Αδάμος Αδάμαντος, δήμαρχος Αμμοχώστου
4. Λύσος Σαντάμας, δήμαρχος Λάρνακας
5. Πολύκαρπος Νικολόπουλος, δήμαρχος Μόρφου (εκπρόσωπος των αγροτικών δήμων)
6. Αντρέας Ζιαρτίδης, Γ.Γ. της ΠΕΟ
7. Αντρέας Φάντης, Γραμματέας Συμβουλίου ΠΕΟ Λευκωσίας.

Επίσης συμμετείχε ανεξαρτήτως της ομάδας του ΕΑΣ,

8. Παναγιώτης Χατζημιχαήλ της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας.

Από πλευράς των Τουρκοκυπρίων συμμετείχαν:

1. Νιαζί Φαντίλ, δήμαρχος Λεύκας
2. Χασάν Σιασμάς, Γ.Γ. των Τουρκικών συντεχνιών
3. Ιρφάν Χουσεϊν, της Τουρκικής Αγροτικής Ένωσης
4. Σουπί Καναάν, δημοτικός σύμβουλος Λάρνακας
5. Σαϊζ Γκαλίπ, παράγοντας από την Λευκωσία
6. Αλί Ραζίπ, παράγοντας από τα Μαντριά Πάφου.

Εκτός από τους πιο πάνω συμμετείχαν ως ανεξάρτητες προσωπικότητες προσκληθείσες από τον κυβερνήτη οι:

1. Γεώργιος Αραδιωπότης, δικηγόρος από τη Λάρνακα
2. Σωκράτης Ευαγγελίδης, πρόεδρος της σχολικής εφορείας Λευκωσίας, από τη Λεμεσό
3. Μισιέλ Χούρης Μαρωνίτης, δικηγόρος από τη Λεμεσό
4. Ραούφ Ντενκτάς, δικηγόρος από τη Λευκωσία.²⁸

Πρόεδρος της διασκεπτικής είχε διοριστεί από τον κυβερνήτη ο αρχιδικαστής σερ Έντουαρτ Τζάκσον.

Με την έναρξη της Διασκεπτικής η αριστερά έπειτα και από τη σφοδρή επίθεση που δέχεται από την Εθναρχία κατηγορούμενη ως προδοτική ξεκινά ένα άνοιγμα των θέσεων της περί της χρείας της Διασκεπτικής και ενός Δημοκρατικού Συντάγματος, διακηρύττοντας ταυτόχρονα ότι δεν έχει απεμπολήσει τον στόχο της Ένωσης, και ότι το σύνταγμα θα είναι μόνο ένας σταθμός στην πορεία προς εκπλήρωση του Εθνικού στόχου. Σε δηλώσεις του ο Γ.Γ. της ΠΕΟ Αντρέας Ζιαρτίδης τονίζει «...Θα επιμένουμε εις την διασφάλισιν συντάγματος το οποίον θα δίδει εις τον Κυπριακόν λαόν την ευκαιρία να αποφασίζει ο ίδιος δια των αντιπροσώπων του επί όλων των εσωτερικών του ζητημάτων...», και υπογραμμίζει ακολούθως «...Πιστεύομεν ότι ένα δημοκρατικό σύνταγμα αντί της σημερινής απολυταρχίας, θα προωθήσει την λύσιν του Εθνικού μας ζητήματος. Ας μην ξεχνούμε ότι και η Επτάνησος και η Κρήτη έφθασαν εις την Ένωση αφού προηγουμένως διήλθον από παρόμοια στάδια».²⁹

Στις 13 Νοεμβρίου στις 14.30 συνεδρίασαν εκ νέου οι συμμετέχοντες στη Διασκεπτική. Στη συγκεκριμένη συνεδρία οι Κύπριοι σύνεδροι έχοντας προηγουμένως ακούσει την ερμηνεία του κύριου Τζάκσον στους όρους εντολής δίνουν τις δικές τους εισηγή-

Ταχυδρομική Διεύθυνση
Ταχυδρομική Υπηρεσία
Αθήνα 1947
Τ. κ. 100-Ταχυδρ. 207

ΕΙΣ ΤΟ ΦΩΣΙΝ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΝ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΗΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Αριθμ. 207 - Τεύχος 207
Τεύχος 207
Αθήνα 1947
Μ.Α.Υ.Ο.Υ. 1947

ΓΙΑ ΠΛΗΡΗ ΑΥΤΟΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΚΙ' ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΤΟΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΡ ΤΖΑΚΣΟΝ

Ομιλία του Σερ Τζακσον, προέδρου της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Ομιλία του Σερ Τζακσον, προέδρου της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΩΝ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΕΜΠΛΗΓΜΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΓΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ ΜΑΣ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΤΟ ΨΕΥΔΟ ΠΑΡΑΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΕΙΣΟΔΙΟΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΕΥΚΑΡΙΑ! ΕΥΚΑΡΙΑ!

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΟΙΣ ΒΑΡΕΙΣ Ο ΡΗΘΟΡΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Η ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΟΦΗ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΤΟ ΠΡΑΓΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΤΕΡΗΣ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΛΕΜΕΝΟ ΕΜΠΛΗΓΜΟ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Η ΝΕΑ ΑΙΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗ ΚΥΠΡΟΝ ΛΕΥΚΟΚΙΤΙΑΣ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Μαγικό Παλίνο

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΛΟΓΟΙ ΤΩΝ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΕΙΣΟΔΙΟΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝ

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

ΕΥΚΑΡΙΑ! ΕΥΚΑΡΙΑ!

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

Οι αντιπροσώποι της Βρετανικής Αντιπροσώπησης για το Σύνταγμα, στην Ομοσπονδία των Κυπρίων Εργαζομένων, στην Αθήνα, στις 18 Νοεμβρίου 1947.

εισηγήσεις, καθώς και τη δική του κριτική κατά του προέδρου και των προτάσεών του. Χαρακτηριστικά λέει: «Είναι φανερό ότι τίποτε που να συνοδοιπορεί με τις σύγχρονες προοδευτικές ιδέες δεν είναι δυνατό να ευρεθεί εις τα στενά όρια του συντάγματος που έχει διαγραφεί υπό του προέδρου», και συνεχίζει «...η εκτελεστική εξουσία θα ευρίσκει στα χέρια του κυβερνήτου... Είναι φανερό πως εν τοιούτοις είδους σύνταγμα δεν είναι βασική απαίτηση του Κυπριακού λαού». ³¹ Στη συνέχεια ο κ. Σέρβας κριτικάρει τη θέση του προέδρου για το δικαίωμα της αρνησικυρίας (βέτο) το οποίο θα δινόταν στους Τ/Κ και παραλληλίζει την Κύπρο με την Μάλτα και την Κεϋλάνη, κτήσεις της Μ. Βρετανίας, που μόλις πρόσφατα είχαν κερδίσει συντάγματα αυτοκυβέρνησης.

Πολύ ενδιαφέρουσα ήταν η ομιλία του Τουρκοκύπριου κ. Ιρφάν που ακολούθησε αυτή του κ. Σέρβα και ήταν εν πλήρη αντίθεση με αυτή, απειλώντας μάλιστα με εγκατάλειψη από την Διασκεπτική αν δοθεί σύνταγμα αυτοκυβέρνησης.

«Ενίσταται όμως εις την ιδέαν παραχωρήσεως πλήρους αυτοκυβερνήσεως με πλήρη δικαιώματα», λέει ο κ. Ιρφάν και συνεχίζει «Δεν αρμόζει εις κανένα από τα Τουρκικά μέλη να συζητήσει ούτε αυτονομία, ούτε αυτοκυβέρνηση. Διά να αποφυγώμεν μια ανεπιθύμητη μορφή διακυβερνήσεως, είμεθα αποφασισμένοι να εγκαταλείψωμεν εν ανάγκη αυτήν την αίθουσαν». ³²

σεις και προτάσεις για το σύνταγμα της Κύπρου. Πρώτος τον λόγο πήρε ο κ. Κληρίδης ο οποίος αφού εξέφρασε την δυσανεκτικιά του προς την εξήγηση που ο πρόεδρος Τζάκσον έδωσε στους όρους εντολής συνέχισε «...και σήμερα συμφώνως προς το πρωταθέν διάγραμμα θα έχωμεν και πάλιν (όπως και προ του 1931) κυβέρνησιν όχι υπεύθυνον προς τους εκλογείς. Αντί να έχωμεν 3 Κυπρίους στο εκτελεστικόν συμβούλιον δυνατόν να έχωμεν 4-5 οι οποίοι θα εκλέγονται από τα μέλη του πλειοψηφούντος κόμματος του Νομοθετικού... Η ομιλία του κ. Κληρίδη καταλήγει: «Είναι εναντίον οιασδήποτε μορφής συντάγματος το οποίον δεν εξασφαλίζει υπεύθυνον κυβέρνησιν εναντι των φορολογούμενων... Διά τον λόγον τούτον μου είναι αδύνατον να συνεργασθώ εις την συνέλευση ταύτην αν δεν δοθεί πλήρης εξουσία στην Διασκεπτική να προβεί εις εισηγήσεις δι' υπεύθυνον κυβέρνησιν». ³⁰

Ακολούθως τον λόγο έλαβε ο κ. Σέρβας ο οποίος επίσης τονίζει την δυσανεκτικιά του ως προς τις προτάσεις του προέδρου που απορρυσαν την δημιουργία νομοθετικού σώματος το οποίον θα εκλέγεται από το λαό και η σύνθεση του οποίου θα ανταποκρίνεται στη αναλογία πληθυσμού, αλλά η εκτελεστική εξουσία θα παρέμενε στα χέρια του Κυβερνήτη. Ο κ. Σέρβας κάνει τις δικές του

Στην επόμενη συνεδρία η οποία συνήλθε στις 18 Νοεμβρίου 1947 τα ελληνικά και τα τουρκικά μέλη επανέλαβαν τις θέσεις τους, και ο πρόεδρος παραλαμβάνοντας το έγγραφο με το οποίο αναπτύσσουν τις θέσεις τους τα ελληνικά μέλη (Παράρτημα 1) ανέστειλε τις εργασίες της συνέλευσης αναμένοντας την απάντηση του υπουργού αποικιών στο συγκεκριμένο προαναφεθέν έγγραφο.

Εν τω μεταξύ κατά την διάρκεια της διακοπής των εργασιών της Διασκεπτικής και υπό το φως της ολοένα οξυνόμενης σύγκρουσης μεταξύ κομμουνιστών και εθνικοφρώνων στην Ελλάδα, κλιμακώνεται η ένταση μεταξύ δεξιάς και αριστεράς και στην Κύπρο. Η εκτράχυνση αυτή της πολιτικής αντιπαλότητας στο νησί οδηγεί σε μεγάλο βαθμό την ηγεσία του ΑΚΕΛ, να σκληρύνει και τη στάση της στις συνομιλίες περί συντάγματος. Η σκληρυνση αυτή δεν οφείλεται μόνο στην εν Ελλάδι κατάσταση και τη σκληρυνση της πολιτικής φρασεολογίας της Ελληνοκυπριακής Εθνικοφροσύνης, αλλά σε μεγάλο βαθμό και στην ολοένα αυξανόμενη επιρροή της Εθναρχίας ανάμεσα στο λαό το σύνθημα Ένωσις και μόνο Ένωσις.

Χαρακτηριστικό της σκληρυνσης αυτής της πολιτικής της ηγεσίας του ΑΚΕΛ είναι το

άρθρο του Γ.Γ. της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ Φιφή Ιωάννου, με τίτλο «Ζητούμενο πραγματικό Σύνταγμα». ³³ Γράφει ο κ. Ιωάννου: «...Δεν θέλουμε το σύνταγμα για το ...σύνταγμα. Η ουσία των πραγμάτων βρίσκεται στο να μπορέσει ο λαός να διαχειριστεί υπεύθυνα τις εσωτερικές του υποθέσεις, να δοθούν πραγματικές νομοθετικές και εκτελεστικές εξουσίες στους αντιπροσώπους του λαού», και συνεχίζει.

«Όποιες κι αν είναι οι απόψεις της Αγγλικής Κυβέρνησης, τόσο τα μέλη της Διασκεπτικής, όσο και το σύνολο του λαού, δεν θα πάψουν να αγωνίζονται ώσπου να τους παραχωρηθούν ουσιαστικές ελευθερίες ικανές να δώσουν στους εργαζομένους την ευκαιρία να διαχειριστούν αυτοί, σύμφωνα με τα δικά τους συμφέροντα τις εσωτερικές τους υποθέσεις».

Και όλα αυτά αναφέρονται πριν καν δοθεί η απάντηση από τον υπουργό αποικιών στο έγγραφο των μελών της Διασκεπτικής.

Η απάντηση του υπουργού αποικιών προς τον πρόεδρο της διασκεπτικής δίνεται προς δημοσίευση την 11ην Μαΐου 1948, μαζί με κείμενο αντιπροτάσεων, το οποίο στην ουσία ήταν προσχέδιο συντάγματος. Σημαντικό είναι ότι η εφημερίδα «Δημοκράτης» όργανο της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ δημοσίευσε το κείμενο υπό τον τίτλο «Ο λαός έτοιμος ν' αναπτύξει την πάλη του για την παράπερα βελτίωση και επέκταση των συνταγματικών μεταρρυθμίσεων». ³⁴ Ο τίτλος αυτός θεωρείται σημαντικός αφού με αυτόν δίνεται η εντύπωση μιας καταρχήν αποδοχής των προτάσεων, ενώ 6 μόνο μέρες αργότερα η ίδια εφημερίδα αναγγέλει την αποχώρηση του ΕΑΣ από την διασκεπτική με άρθρο υπό τον τίτλο «Απόλυτα απαράδεκτες για συζήτηση και επεξεργασία οι προτεινόμενες συνταγματικές μεταρρυθμίσεις. Το ψευδοσύνταγμα εξυπηρετεί μόνο τα συμφέροντα του ιμπεριαλισμού». ³⁵

Στο κείμενο των αντιπροτάσεων (Παράρτημα 2) υπογραμμίζεται ότι η Αγγλική κυβέρνηση αδυνατεί να παραχωρήσει σύνταγμα αυτοκυβέρνησης στους Κυπρίους. Αντί αυτού προτείνεται η δημιουργία ενός «νομοθετικού» συμβουλίου, του οποίου τα 22 από τα 26 μέλη θα εκλέγονται από τον λαό, ενώ τα υπόλοιπα 4 θα ορίζονται από τον κυβερνήτη και θα είναι Άγγλοι. Το νομοθετικό σύμφωνα με την πρόταση είναι πιο δημοκρατικό στην σύνθεσή του, αφού Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι θα εκπροσωπούνται σ' αυτό βάση της πληθυσμιακής τους αναλογίας, δηλαδή 4 με 18 αντίστοιχα. Οι εξουσίες του όμως είναι πολύ περιορισμένες, αφού ο κυβερνήτης έχει το δικαίωμα να ακυρώνει αποφάσεις αν κρίνει ότι αυτές αφορούν την άμυνα, τις εξωτερικές υποθέσεις, την φορολογία ή επηρεάζουν τα δικαιώματα των μειονοτήτων.

Όσον αφορά την εκτελεστική εξουσία αυτή παραμένει καθ' ολοκληρίαν στα χέρια του κυβερνήτη, αφού το εκτελεστικό συμβούλιο το οποίο διορίζεται από τον ίδιο τον κυβερνήτη έχει μόνο συμβουλευτικό χαρακτήρα.

Σημαντικό είναι το γεγονός ότι στις αντιπροτάσεις τονίζονται από τον υπουργό ότι το νομοθετικό «δεν δύναται να συζητείτο εντός της Βρετανικής κοινοπολιτείας καθεστώς της Κύπρου». Γίνεται δηλαδή σαφές το γεγονός ότι το εκλεγέν από τους Κυπρίους νομοθετικό σώμα δεν θα μπορεί να συζητήσει για αλλαγή του καθεστώτος ή της κυριαρχίας του νησιού.

Εξαιρετικής σημασίας για την πολιτική των Άγγλων στην Κύπρο και πως αυτή διαμορφώνεται την δεδομένη στιγμή της Διασκεπτικής συνέλευσης, είναι το άρθρο 9 των αντιπροτάσεων με τίτλο «Μορφή εκλογών». Αναφέρεται στο συγκεκριμένο άρθρο:

«...οι Τούρκοι ψηφοφόροι θα εγγραφούν επί εκλογικού κοινοτικού καταλόγου. Διά την αντιπροσώπευσιν του πληθυσμού εν γένει, οι ψηφοφόροι θα συγγράφονται εις έκαστην εκλογική περιφέρεια επί ενός γενικού καταλόγου. Εάν οιονδήποτε πρόσωπον το οποίον έχει τα προσόντα να εγγραφεί ως Τούρκος ψηφοφόρος, προτιμήσει να εγγραφεί εις τον γενικόν εκλογικόν κατάλογον διά την αρμόδιαν εκλογικὴν περιφέρειαν, θα δύναται να προτιμήσει τούτο».

Στις 14 Μαΐου ο πρόεδρος της διασκεπτικής ρωτήθηκε σε δημοσιογραφική διάσκεψη τι ώθησε την κυβέρνηση να επιτρέψει την εγγραφή Τούρκων στο γενικό κατάλογο των εκλογών. Η απάντηση του ήταν σαφέστατη:

«Καθ' ένας αντιλαμβάνεται ότι η διατήρηση των κοινοτικών διαφορών δεν είναι καθ' αρχήν επιθυμητή. Αλλά η Βρετανική κυβέρνηση πιστεύει ότι ακόμα δεν είναι ώριμος ο καιρός για την κατάργησή τους. Στο σύνταγμα γίνεται πρόνοια αν ένας θέλει να μετακινήθει στο γενικό κατάλογο, να μπορεί να το κάνει». ³⁶

Ήταν δηλαδή, σύμφωνα με τον κ. Τζάκσον η πρόνοια αυτή το πρώτο βήμα προς την κατάργηση των κοινοτικών όπως αυτός αποκάλεσε τις εθνικές διαφορές μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων της Κύπρου. Με βάση το άρθρο αυτό συμπεραίνεται ότι η Βρετανική κυβέρνηση ήθελε να αμβλύνει τις διαφορές που η ίδια δημιούργησε στο πρώτο σύνταγμα όταν είχε πολιτικά διαχωρίσει τις οντότητες της Κύπρου σε Έλληνες και Τούρκους. Ήταν όμως πολύ αργά για να επιτύχει αυτό το πολιτικό στόχο, αφού τόσο οι Ελληνοκύπριοι όσο και οι Τουρκοκύπριοι είχαν αναπτύξει τον εθνικισμό και η πορεία δεν μπορούσε να αντιστραφεί.

Την 18η Μαΐου ανακοινώνεται η τελική απόφαση του ΕΑΣ για τη Διασκεπτική. Η λακωνική ανακοίνωση αναφέρει:

Η ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΕΛΛΑΔΑ... Η Βρετανική Β. Νομοσχέδιον εκ...

ΔΙΑΚΗΡΥΞΕΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΥΠΡΗΣΙΑΣ... Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ...

Η Βρετανική Β. Νομοσχέδιον εκ... Αποφασισμός επί τ. Τοίχων...

ΠΝΗΤΙΚΟΝ ΕΚΘΕΛΟΝ ΙΝΙΑΣ ΒΑΜΒΑΚΟΣ... ΚΥΠΡΙΑΣ ΔΟΜΗΤΗΣ...

Μικρά Νέα... ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10/7/1947...

Αθηναϊκή Ζώνη... ΑΕΝ 6 ΥΠ: 'Ο κ. Τσαϊ...

ΣΙΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΡΑΣ ΤΗΣ ΚΕΟ...

ΕΡΩΤΗΣΑΙ ΚΑΙ ΚΡΙΤΑΙ... ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10/7/1947...

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10/7/1947... ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10/7/1947...

ΛΑΙΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ... ΑΣΟΣ ΠΙΚΚΑ...

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10/7/1947... ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10/7/1947...

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10/7/1947... ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 10/7/1947...

Αυτοκυβέρνησης... «Αν αγωνιστούμε σταθερά χωρίς διαταγούς και αμφιταλαντεύσεις, υπάρχουν όλες οι πιθανότητες να πετύχουμε την αυτοκυβέρνηση που αποτελεί το πρώτο στάδιο στις εθνικές και κοινωνικές μας επιδιώξεις».

Η γραμμή της αυτοκυβέρνησης εγκαταλείπεται από τις αρχές 1949, οπότε και υιοθετείται από το ΑΚΕΛ το σύνθημα Ένωσις και μόνο Ένωσις.

Βιβλιογραφία

- 1. Πλουτή Σέρβα, Κυπριακό: Ευθύνης, Εκδόσεις Γραμμή, Αθήνα 1985
2. Ανδρέα Φάντη, Η Διασκεπτική, Λευκωσία 1993
Άλλες πηγές:
Εφημερίδα «Δημοκράτης»
Εφημερίδα «Ελευθερία»
Εφημερίδα «Φιλελεύθερος»
Περιοδικό «Θεωρητικός Δημοκράτης»
Λεύκωμα 50 χρόνων ΑΚΕΛ, Λευκωσία 1976.

Σημειώσεις

- 1. Α. Φάντη, Η Διασκεπτική, Λευκωσία 1993, σελ. 38
2. Α. Φάντη, ο.π. σελ. 112
3. Πλουτή Σέρβα, Κυπριακό: Ευθύνης, Αθήνα 1985, σελ. 119
4. Λεύκωμα 50 χρόνων ΑΚΕΛ, Λευκωσία 1976, σελ. 87
5. Πλ. Σέρβα, ο.π. σελ. 121
6. Λεύκωμα ΑΚΕΛ, σελ. 99
7. Πλ. Σέρβα, ο.π. σελ. 122
8. Πλ. Σέρβα, ο.π. σελ. 123
9. Α. Φάντη, ο.π. σελ. 113
10. Πλ. Σέρβα, ο.π. σελ. 123
11. Φάντης, σελ. 42
12. Φάντης, σελ. 43
13. Ελευθερία, 10/7/1947
14. Ελευθερία, 10/7/1947
15. Ελευθερία, 13/7/1947
16. Ελευθερία, 13/7/1947
17. Φάντης, σελ. 43
18. Φάντης, σελ. 47
19. Σέρβας, σελ. 127
20. Ελευθερία, 23/7/1947
21. Δημοκράτης, 16 Ιουλίου
22. Φάντης σελ. 49
23. Ελευθερία, 9/8/1947
24. Ελευθερία, 12/10/1947
25. Ελευθερία, 12/10/1947
26. Ελευθερία, 12/10/1947
27. Δημοκράτης, 15/10/1947
28. Φάντης, σελ. 54-55
29. Δημοκράτης, 9/11/1947
30. Δημοκράτης, 14/11/1947
31. Δημοκράτης, 14/11/1947
32. Δημοκράτης, 14/11/1947
33. Δημοκράτης, 9/5/1947
34. Δημοκράτης, 12/5/1947
35. Δημοκράτης, 18/5/1948
36. Δημοκράτης, 15/5/1947
37. Πλ. Σέρβα: Η ξένη και η Ντόπια αντίδραση στο λαό, Θεωρητικός Δημοκράτης, Δεκέμβριος 1948, σελ. 195

«Το Παγκύπριο Εθνικό Συμβούλιο αφού μελέτησε επισταμένα το σύνταγμα που πρότεινε η Βρετ. Κυβέρνηση κατέληξε στην ομόφωνη απόφαση πως τούτο δεν μπορεί να προσπίσει τα συμφέροντα της λαϊκής παρατάξης στην Συμβουλευτική δεν επιτρέπεται να εμπομισθούν οποιοδήποτε ευθύνες στην επεξεργασία και τελική του διαμόρφωση. Τέτοια συμμετοχή θα εθιγε καίρια την Εθνική αξιοπρέπεια και την πολιτική ωριμότητα του λαού μας».

Έτσι αποχωρεί η Ελληνοκυπριακή αριστερά από την Διασκεπτική και αυτή οδηγείται σε ναυάγιο.

Η αριστερά όμως δεν εγκαταλείπει τη γραμμή και τον πολιτικό στόχο της αυτοκυβέρνησης. Στόχος είναι η αυτοκυβέρνηση και αυτή προπαγανδίζεται μέσα από τα έντυπα της αυτοκυβέρνησης συναντάται στην περιοδική έκδοση του ΑΚΕΛ, Δημοκράτης, η οποία όπως τιτλοφορείται είναι το «θεωρητικό όργανο της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ» και αποστέλεται μηνιαίως στα μέλη του κόμματος. Γράφει λοιπόν ο κ. Σέρβας στον Θεωρητικό Δημοκράτη:

«...Υπάρχουν σήμερα αρκετές προϋποθέσεις για να εξαναγκαστεί η Βρετανική Κυβέρνηση να μας δώσει σύνταγμα

ΕΞ υπαρχής

Μηνιαίο βήμα ανάλυσης, κριτικής και διαλόγου

Ιούλιος 2000
Τεύχος 14ο
Τιμή: £3.00

**Τάσσος
Παπαδόπουλος:
Εφ' όλης της ύλης**

**ΕΛΒΕΤΙΚΟ Άγωνα
Καλοκαίρι**

**Η εθνική ιστορία:
Μια γραμμή από
αίμα**

**Η Αυστρία του
Haider, μια
ιδιαίτερη γεύση
της ακροδεξιάς...**

**Ο Καλός, ο Κακός
και ο Άσχημος:
Τεχνικές της
Πολιτικής
Φωτογραφίας**

**Η Κύπ-ροζ
καίγεται...**